Hoe kies ik een duurzame koffiebeker?

Met de invoering van de Europese Single-use plastic (SUP) richtlijn komen er nieuwe regels voor kunststof verpakkingen voor eenmalig gebruik. Dit heeft gevolgen voor het soort bekers dat gebruikt mag worden om koffie te serveren. Gebruik deze beslisboom om voor jouw situatie de meest duurzame beker te kiezen. Het is mogelijk dat je op dezelfde locatie te maken hebt met verschillende soorten gebruikers aan wie je verschillende soorten bekers wil aanbieden. Doorloop de beslisboom dan voor ieder type gebruiker. Als op jouw locatie zowel meenemen als ter plekke consumeren mogelijk is, moet de gebruiker een keuze worden geboden. Ga bij twijfel echter uit van gebruik op locatie. Op Ondernemersplein lees je meer over de nieuwe regels voor plastic wegwerpbekers en -bakjes.

Serveer je koffie to-go of op locatie?

To-go

Jouw bedrijf/ organisatie geeft bekers uit die buiten het eigen terrein gebruikt worden.

Je bent (vanaf 1 juli 2023) verplicht om een herbruikbare optie aan te bieden. Hoe wil je dat het liefste doen?

Door gebruikers te stimuleren een eigen beker mee te nemen.

Door een retour-premie te heffen op herbruikbare bekers.

Herbruikbare to-go beker

Stimuleer gebruikers om een herbruikbare beker mee te nemen en deze zelf schoon te maken. Verkoop deze bekers zelf en/ of geef korting op warme dranken wanneer men een eigen beker meeneemt.

Wil je hiernaast ook een wegwerpbeker aanbieden?

Ja

Bij de keuze voor een 'to-go' wegwerpbeker gaan we uit van het minst gunstige einde-levensscenario (verbranding via het restafval) omdat je weinig controle hebt over hoe de beker wordt afgedankt.

Kartonnen wegwerpbeker, ongebleekt met (bio)PE coating

SUP richtlijn: vanaf 1 juli 2023 is het verplicht om voor bekers voor eenmalig gebruik een meerprijs (richtbedrag: 25 cent) in rekening te brengen. Dit moet zichtbaar zijn voor de consument.

Nee

Tip: geef geen deksel mee tenzij de klant daar om vraagt.

Op locatie

Jouw bedrijf/ organisatie geeft bekers uit die op het eigen terrein gebruikt worden.

Kunnen gebruikers eenvoudig een eigen herbruikbare beker meenemen en gebruiken?

Ja

Door wie wil je de herbruikbare bekers laten wassen?

Ik regel het wassen van de bekers zelf.

Wil je zelf herbruikbare bekers inkopen en uitgeven of liever bekers delen met andere bedrijven/ organisaties?

Ik wil liever eigen bekers gebruiken.

Ik wil liever bekers delen met anderen.

Ik wil het wassen liever uitbesteden.

Nee

Verwacht je vrijwel al je bekers (>95%) weer terug te krijgen na gebruik?

Ja

Ja

Nee

Kun je/ wil je een retourpremie heffen om er voor te zorgen dat je jouw bekers (>95%) wel terug krijgt?

Ja

Nee

Recyclebare wegwerpbeker

SUP richtlijn: vanaf 1 januari 2024 zijn bekers voor eenmalig gebruik 'op locatie' alleen toegestaan indien je een minimum recyclingpercentage (*hoogwaardig*, d.w.z. naar voedseltoepassing) kunt aantonen. Dit loopt jaarlijks op van 75% tot 90% in 2027. In het Afwegingskader Regelgeving kunststofproducten voor eenmalig gebruik lees je meer over deze uitzondering. (!) Voor warme dranken zoals koffie is er op dit moment (2023) echter geen beker beschikbaar die aan de nieuwe regels voldoet. Voor koude dranken bieden PET bekers een mogelijkheid.

Eigen herbruikbare (statiegeld)beker

Kies voor een eigen beker. Hanteer (indien nodig) een retourpremie om ervoor te zorgen dat je na iedere gebruikscyclus vrijwel alle (>95%) bekers terug krijgt. Was de beker op locatie.

Collectieve statiegeldbeker

Kies voor een collectief poolsysteem. Hanteer een retourpremie om ervoor te zorgen dat je na iedere gebruikscyclus vrijwel alle (>95%) bekers terug krijgt. Was de beker op locatie.

(Statiegeld)beker met full service contract

Kies voor een collectief poolsysteem. Hanteer (indien nodig) een retourpremie. De bekers worden door de leverancier opgehaald om gewassen te worden.

Herbruikbare to-go beker

Stimuleer gebruikers om een herbruikbare beker mee te nemen en deze zelf schoon te maken. Geef je medewerkers bijvoorbeeld een gratis beker cadeau of geef korting op warme dranken.

Wat voor jouw situatie de meest duurzame beker is, is afhankelijk van de volgende eigenschappen:

Hoog — Relatieve invloed van verschillende eigenschappen op de totale milieu-impact van een herbruikbare beker — **Laag**

Wassen van de beker	Levensduur van de beker	Transport (naar wasloca tie)	Materiaal & productie	Afval & recycling
Hoe efficiënter je kunt wassen, hoe beter het is voor het milieu. Zo heeft een professionele wasfaciliteit een lagere impact per beker dan een gewone vaatwasser. En een vaatwasser is weer milieu-vriendelijker dan onder de kraan wassen met warm water en zeep. Afspoelen met koud water heeft de laagste milieu-impact. Zorg dat je vaatwasser zo vol mogelijk zit en gebruik altijd de 'eco' instelling.	Zorg dat de bekers zo vaak mogelijk worden hergebruikt. Bekers kunnen kwijt raken, kapot gaan of afgedankt worden omdat ze er oud uitzien. Een beker die langdurig mooi en heel blijft kan een hoge productie-impact ruim goedmaken. Hanteer indien nodig een retourpremie om (per gebruikscyclus) minstens 95% van alle uitgegeven bekers weer terug te kunnen krijgen.	Als de bekers op een andere locatie worden gewassen dan waar ze worden gebruikt moeten ze regelmatig getransporteerd worden. Dit is milieu-efficiënt wanneer er op deze manier een grote hoeveelheid bekers gezamenlijk gewassen kan worden. Kies een beker die mooi en heel blijft bij veel transport. Zorg dat de bekers goed stapelbaar zijn voor efficiënt transport.	Hoe vaker een beker kan worden hergebruikt, hoe kleiner de productie-impact per gebruikscyclus wordt. Aardewerk, glas en metaal hebben een hoge productie-impact, maar kunnen vaak worden hergebruikt. Kunststof heeft een relatief lage productie-impact, maar vertoont doorgaans eerder sporen van gebruik, waardoor de beker sneller wordt afgedankt door de gebruiker.	Kies bij voorkeur een materiaal dat gerecycled kan worden naar een voedseltoepassing. Voor metaal is dit het meest eenvoudig. Kunststof bekers vragen echter om een speciaal voedselveilig recyclingproces. Voor glazen bekers is het mogelijk, maar het verschilt per afval-inzamelaar hoe dit ingeleverd kan worden. Voor karton is dit technisch nog niet haalbaar en voor keramische bekers is dit onmogelijk.

Hoe vaak moet een herbruikbare beker gebruikt worden voordat deze milieu-vriendelijker is dan een wegwerpbeker?

Naar het antwoord op deze vraag zijn de afgelopen jaren veel levenscyclusanalyses gedaan. De aannames en systeemgrenzen die in deze studies worden gebruikt lopen echter sterk uiteen, en daarmee dus ook hun resultaten. Het is daarom lastig om een eenduidig antwoord te geven. Wel valt er een bandbreedte te geven van het zogenaamde 'breakeven' punt. Dit is het aantal keer dat een beker hergebruikt moet worden voordat deze een lagere klimaatimpact heeft dan een wegwerpbeker. Volgens een meta-analyse uitgevoerd in opdracht van UNEP en the Life Cycle Initiative (2021) varieert dit, afhankelijk van het type materiaal, het einde-levensscenario en bovenal hoe de beker gewassen wordt, tussen de 10 en 670 keer. De studie concludeert dat, mits er efficiënt gewassen wordt, herbruikbare bekers (onafhankelijk van het type materiaal) een lagere klimaatimpact hebben dan wegwerpalternatieven.

VANG buitenshuis

Deze beslisboom is samengesteld door Partners for Innovation in opdracht van het programma VANG Buitenshuis.

Partners for Innovation